

INFORMÁTOR 20/2026
Gréckokatolíckej farnosti Závadka

Závadka 238, 053 33 p.Nálepkovo – https://zavadka.grkatke.sk
farnost.zavadka@grkatke.sk – o. Maroš Rinik, farár – tel. 0911 711 403

Zvelebuj, duša moja, slávne narodenie Bohorodičky.

Sviatok Narodenia požehnanej Panny Márie, ktorý sa slávi 8. septembra, patrí medzi Dvanástich veľkých sviatkov liturgického roka byzantského obradu (porov. Sinajský evanjeliár z roku 715). Obvykle neslávime narodeniny svätých, ale ich *„deň narodenia pre nebo“,* t. j. deň ich úmrtia, ktorý je považovaný za počiatok ich blaženého života s Bohom. A predsa existujú dve výnimky, požehnaná Panna Mária a sv. Ján Krstiteľ, keďže si pripomíname nielen ich deň narodenia pre nebo, ale aj ich narodenie, ich príchod na túto zem.

Sväté evanjelium zaznamenáva len niekoľko udalostí zo života požehnanej Panny Márie. Nehovorí nič o jej rodičoch, narodení ani detstve. Všetky takéto informácie máme z ranej tradície Cirkvi, ktorá bola zaznamenaná v polovici druhého storočia (okolo roku 175) v apokryfnej knihe, ktorá je nazývaná *Protoevanjelium sv. Jakuba.*

Z *Protoevanjelia sv. Jakuba* sa dozvedáme, že rodičia požehnanej Panny Márie, Joachim a Anna, boli spravodliví a veľmi oddaní Bohu. Jej otec bol potomkom kráľovského rodu Dávida, zatiaľ čo Máriina matka pochádzala z kňazského rodu Árona. Ich jediným veľkým zármutkom bolo to, že nemali žiadne deti. V Starom zákone, keď Boh požehnával svoj vyvolený ľud, vždy sľuboval, že ho požehná hojným potomstvom. Preto medzi Židmi bola bezdetnosť považovaná za znamenie Božieho odmietnutia, za *„hanbu pre ľuďmi“* (*Lk* 1, 25). Ale Boh vo svojej božskej prozreteľnosti v skutočnosti pripravoval Joachima a Annu na *„veľké veci“* (*Lk* 1, 49). Mal im preukázať jedinečnú priazeň, lebo dieťa, ktoré sa im malo narodiť, sa malo stať Matkou Mesiáša, prisľúbeného Spasiteľa sveta.

Židia poznali nezvyčajné narodenia, pri ktorých všemohúci Boh zasiahol svojou božskou mocou, aby preukázal svoju priazeň niektorým konkrétnym ľuďom. Také bolo narodenia Izáka z bezdetnej Sáry (*Gn* 21, 1 – 3); Samsona z neplodnej Manueho manželky (*Sdc* 13, 24); Samuela z bezdetnej Anny (*1 Sam* 1, 26 – 28); a, samozrejme, narodenie sv. Jána Krstiteľa z neplodnej Alžbety (*Lk* 1, 36 – 37). A tak Boh požehnal aj Joachima a Annu v ich starobe zázračnou dcérou, ktorá bola určená stať sa Bohorodičkou. Máriino narodenie nielenže zbavilo jej rodičov *„hanby pred ľuďmi“,* ale stalo sa pre nich aj zdrojom veľkej radosti v súlade s anjelovými slovami Joachimovi*: „Joachim, raduj sa! Boh vypočul tvoju modlitbu a tvoja manželka Anna počne a porodí dcéru, ktorej narodenie bude radosťou pre celý svet.“* A tak sa tento sviatok slávi v duchu všeobecnej radosti a nadšenia.

Narodenie požehnanej Panny Márie nebolo náhodné, bolo dobre pripravené Bohom od samého počiatku posvätných dejín. Už v rajskej záhrade Boh sľúbil našim prarodičom, Adamovi a Eve, že im pošle Spasiteľa skrze zázračnú ženu, ktorej potomstvo rozšliape hlavu (moc) hada (porov. *Gn* 3, 15). Inými slovami, Spasiteľ ľudského pokolenia mal prísť ako *„potomstvo“,* potomok ženy. Potom tu bolo Jakubovo videnie rebríka, ktorý spájal nebo a zem a po ktorom anjeli zostupovali a vystupovali k Bohu, a miesto sa volalo *„dom Boží“* a *„brána do neba“* (*Gn* 28, 10 – 17). Svätí pisatelia vzťahovali Jakubovo videnie na požehnanú Pannu Máriu, v ktorej sa to naplno uskutočnilo fyzicky aj duchovne. Skrze Máriu, ako keby po rebríku, zišiel Boží Syn z neba na zem. Mária tým, že deväť mesiacov nosila vo svojom lone Božieho Syna, sa skutočne stala *„domom Božím“.* A porodením Božieho Syna nám Mária otvorila *„bránu do neba“.*

Ďalším predobrazom Márie, ktorý je prevzatý zo Starého zákona a používaný v liturgických skladbách hymnografmi, je horiaci ker, ktorý Mojžiš videl na svätom vrchu Horeb (*Ex* 3, 1 – 5).

Tak ako tento ker horel, ale oheň ho neničil, ani požehnaná Panna Mária porodením Božieho Syna nestratila svoje panenstvo a po pôrode zostala Pannou.

Požehnaná Panna Mária bola jasne predpovedaná prorokom Izaiášom: *„Hľa, Panna počne a porodí Syna a dá mu meno Emanuel – Boh s nami“* (*Iz* 7, 14). Príchod požehnanej Panny Márie, ako spievame pri lítii, bol *„vopred oznámený“*. Podľa slov sv. Andreja Krétskeho, v Márii sa naplnili všetky predobrazy a proroctvá Starého zákona.

Rovnako ako v prípade iných mariánskych sviatkoch, aj Narodenie požehnanej Panny Márie sa spočiatku slávilo len lokálne a bez väčšej slávnostnosti. Až neskôr, v šiestom a siedmom storočí, sa mariánske sviatky postupne rozšírili po celom Východe a slávili sa s väčšou slávnostnosťou. V čase sv. Andreja Krétskeho († 740) bol tento sviatok už všeobecne dodržiavaný a slávený podobne ako iné veľké sviatky byzantského obradu. Slávnostné slávenie Máriinho narodenia sa rozšírilo do Ríma v siedmom storočí a počas nasledujúcich storočí po celom Západe. Slávenie Máriinho narodenia bolo stanovené na 8. september, keďže v ten deň bola v Jeruzaleme posvätená bazilika na počesť Narodenia požehnanej Panny Márie.

Keď sa sviatok Máriinho narodenia začal sláviť s väčšou slávnostnosťou, boli zložené určité liturgické hymny. Vo ôsmom a deviatom storočí boli pôvodné hymny nahradené významovo bohatšími a prepracovanejšími skladbami. Jedinou pôvodnou skladbou, ktorá sa používa dodnes, je tropár *„Tvoje narodenie, Bohorodička Panna…“*. Zostavil ho sv. Roman Sladkopevec na konci 6. storočia. Používa sa aj v západných cirkvách.

Tak ako ranná hviezda ohlasuje približujúci sa východ slnka, aj Máriino narodenie ohlásilo príchod „Slnka spravodlivosti“, prisľúbeného Mesiáša, ktorý mal zničiť moc satana, znovu nám otvoriť brány neba a zaistiť Božie požehnanie pre celé ľudské pokolenie. Toto je dôvod nášho jasania.

Liturgické hymny zároveň vyzdvihujú oddanosť a spravodlivosť Joachima a Anny, ktorí svojím *„zbožným životom priniesli šťastie nám všetkým“*. Svojou oddanosťou a vytrvalými modlitbami dokázali svoju úplnú dôveru v Boha. A to sa vyplatilo, keďže boli požehnaní Bohom daným dieťaťom, *„Bohootrokovicou“,* ako je Mária označovaná v liturgických hymnoch.

Toto je teda morálne ponaučenie, praktická lekcia sviatku Máriinho narodenia. Naša neochvejná dôvera v Boha, podporovaná vytrvalou modlitbou, nám otvorí dvere Božieho milosrdenstva a zabezpečí nám neustály príliv Božích požehnaní. V našom každodennom zápase sa nesmieme nikdy vzdať. Dokonca musíme, tak ako to urobil Abrahám, *„proti nádeji v nádeji uveriť“ (*Rim *4, 18) a dôverovať všemohúcemu Bohu.*

V Rakúsko-Uhorsku sa sviatok Narodenia požehnanej Panny Márie nazýval *„Mala Bohorodicja“,* a to v kontraste k jej sviatku Zosnutia, ktorý bol nazývaný *„Velika Bohorodicja“*. Sviatok Zosnutia Bohorodičky bol považovaný za hlavný mariánsky sviatok a na jeho slávenie sa veriaci pripravovali dvojtýždňovým pôstom, aby boli pripravení na púť, kde sa mohli vyspovedať a pristúpiť k svätému prijímaniu a takto získať *„otpust“,* t. j. plnomocný odpustok (po latinsky *indulgentia plenaria*).

Od ľudí, ktorí sa nemohli zúčastniť púte na sviatok Zosnutia, sa očakávalo, že tak urobia na sviatok Máriinho narodenia *(„Mala Bohorodicja“)*. Pre nás všetkých je veľmi dôležité, aby sme pamätali, že najlepším spôsobom, ako vyjadriť svoju lásku a oddanosť požehnanej Matke, je pristúpiť k sviatostiam (k spovedi a svätému prijímaniu) na jej sviatky. Po pristúpení k svätému prijímaniu nosíme v našich srdciach nášho božského Spasiteľa, rovnako ako ho Mária nosila pod svojím nepoškvrneným srdcom deväť mesiacov.

Tradícia… Tradícia… Áno, náboženské tradície nášho ľudu majú veľmi hlboký duchovný význam, ale musíme ich poznať a snažiť sa ich uchovať!

Preložil o. Ján Krupa (www.jankrupa.sk)

Bohoslužobný poriadok

7. – 13. september 2026

Pondelok 7.9.	*Predsviatok Narodenia Bohorodičky*	**17 00**	**Veľká večiereň s lítiou**
Utorok 8.9. **Veľký sviatok**	**Narodenie presvätej Bohorodičky** **HP: Sviatku (250)** **Myrovanie**	**8 00** **18 00 csl.**	**utiereň** * za všetky Márie farnosti Ekt. * za udzr. Márie
Streda 9.9.	*Sv. a spravdliví Boží predkovia Joachim a Anna* **HS: svätým (252)**	**17 30 slov.**	+ Mária Krajňáková
Štvrtok 10.9.	Sv.mučenice Ménodora, Metrodora a Nýmfodora **HP: z Narodenia (113)**	**8 00 csl.**	+ Katarína Michal Michal Ján Anna Eliáš (r. Karafová)
Piatok 11.9. **Zdrž. od mäsa**	Prep. Teodora Alexandrojská		**17:30 stretko pre deti na fare od MŠ do konca ZŠ**
Sobota 12.9.	*Odovzdanie sviatku Narodenia presv. Bohorodičky*		
Nedeľa 13.9. ***Zbierka na gr.kat. školy a katechézu***	**Nedeľa 16. týždňa po Päťdesiatnici** *Predsviatok Povýšenia* **HP: 7.hlas (105) a (256)**	**9 00 csl.** *10 30*	* za veriacich *Odpustová slávnosť Hnilčík*

HS: slovenská modlitebná kniha *Hore srdcia;* **HP:** cirkevnoslovanská *Hóspodi pomiluj.*

- **Záujem o Národný pochod za život v Bratislave** 19.-20.9.2026 (nahláste v sakristii)
- **Upratovanie: 3. skupina –** r. Bučková, r. Koťuhová, r. Turčanová a r. Černická. Ďakujeme, nech vás Pán Boh odmení a požehná na mnohé a šťastné roky.
- **Stolový kalendár na r. 2027 iba za 3 €** môžete zakúpiť v sakristii (predplatitelia časopisu Misionár na r. 2027 majú kalendár zadarmo)
- **15. september** – Metropolitná púť Máriapócs (nahláste do utorka).
- V piatok o 16:30 pozývame všetky deti na faru na **prvé stretko po prázdninách.**
- **Poďakovanie za nové osvetlenie schodov a cerkvi:** Obec Závadka – materiál, Martin Kičák – realizácia a Ján Kišák, Matej Černický, Samuel Krajňák a Samuel Horváth – pomocné práce. Nech Pán Boh požehná a odmení na mnohaja o blahaja lita.
- **Nová kniha** *„Apokryfy biskupa Cyrila“***,** ilustroval Samuel Rinik – odporúčaná cena 12,50 na podporu Kolégia sv. Sedmopočetníkov. Prosím podporu tohto diela.

Bohoslužobný poriadok

14. – 20. september 2026

Pondelok 14.9. **Veľký sviatok Zdržanlivosť od mäsa**	**Povýšenie úctyhodného a životodárneho kríža nad celým svetom** **HP: Sviatku (257) Myrovanie**	**17 45** **18 00** **csl.**	**Vyloženie kríža** * ZBP Ján s rod. (Vansáčová)
Utorok 15.9.	**Presvätá Bohorodička Spolutrpiteľka**	**Máriapócs (Maďarsko)** **2. Metropolitná púť kňazov a veriacich**	
Streda 16.9.	Sv. a všechválna muč. Eufémia **HS: Povýšeniu (270)**	**17 30** **slov.**	+ Ján Geletka
Štvrtok 17.9.	Sv.mučenice Sofia a jej tri dcéry Viera Nádej a Láska **HP: Povýšeniu (257)**	**8 00** **csl.**	+ Ján a Terézia Geletkoví
Piatok 18.9. **Zdrž. od mäsa**	Prep. o. Eumenios Divotvorca **HS: Povýšeniu (270)**	**17 30** **slov.**	+ Terézia Vansáčová (ročná s panychídou)
Sobota 19.9.	*Sobota po Povýšení* **z nedele HS: 8. hlas (152) a Povýšeniu (270)**	**17 00** **slov.**	* ZBP Lukáš Terifay (40 r) **s platnosťou na nedeľu!!!**
Nedeľa 20.9.	**Nedeľa 17. týždňa po Päťdesiatnici**	**Národný pochod za život Bratislava** * za veriacich	

HS: slovenská modlitebná kniha *Hore srdcia;* **HP:** cirkevnoslovanská *Hóspodi pomíluj.*

- Dnes je **Zbierka na naše gréckokatolícke školy a katechézu.** Ďakujeme.
- **Upratovanie: 4. skupina** – r. Hudzíková. Ďakujeme, nech vás Pán Boh odmení a požehná na mnohé a šťastné roky
- **Stolový kalendár na r. 2027 iba za 3 €** môžete zakúpiť v sakristii (predplatitelia časopisu Misionár na r. 2027 majú kalendár zadarmo, zapísať predplatné v sakristii).
- **Nová kniha „Apokryfy Biskupa Cyrila“,** ilustroval Samuel Rinik – odporúčaná cena 12,50 na podporu Kolégia sv. Sedmopočetníkov. Prosím podporu tohto diela.
- **Stretnutie našej farnosti s farnosťou Poráč bude poslednú septembrovú nedeľu, 27.9. o 14:00 h. pri novej kaplnke na Holom vrchu.** Dátum kosenia bude oznámený.
- **Poďakovanie** p.Jozefovi Turčanovi za revíziu elektriny v cerkvi a na fare.
- **Nedeľa - Národný pochod za život v Bratislave. Sv. liturgia s vladykom Cyrilom bude o 11:00 h. v kostole sv. Ladislava.**